

BIBLIOGRAFIA

I. Akty prawne i dokumenty

1. Traktaty i umowy międzynarodowe, protokoły i deklaracje

Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Węgla i Stali, podpisany 18 kwietnia 1951 roku, wszedł w życie 23 lipca 1952 r., wygasł w 2002 r.

Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą z 25 marca 1957 r. (wszedł w życie 1 stycznia 1958 r.) oraz Traktat o ustanowieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom), z 25 marca 1957 r. (wszedł w życie 1 stycznia 1958 r.) – Traktaty Rzymskie, wersja skonsolidowana w brzmieniu nadanym przez Traktat z Nicei: Dz. Urz. WE C 325 z 24 grudnia 2002 r.

Jednolity Akt Europejski z 17 lutego 1986 r. i 28 lutego 1986 r., Dz. Urz. WE L 169 z 29 czerwca 1987 r.

Traktat Elizejski, właściwie Traktat o Przyjaźni, podpisany 22 stycznia 1963 r. przez prezydenta Francji Ch. De Gaulle'a i kanclerza Niemiec, K. Adenauera.

Traktat o Unii Europejskiej podpisany w Maastricht 7 lutego 1992 r., wszedł w życie 1 listopada 1993 r., Dz. Urz. WE C 191 z 1992 r.

Traktat z Amsterdamu podpisany 2 października 1997 r. w Amsterdamie
Traktat o zmianie Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską oraz o zmianie innych aktów prawnych pozostających z nimi w związku, (wszedł w życie 1 maja 1999 r.)
Dz. Urz. WE C 340 z 10 listopada 1997 r.

- Traktat z Nicei zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie oraz niektóre związane z nimi akty prawne podpisany 26 lutego 2001 r. w Nicei (wszedł w życie 1 lutego 2003 r.), Dz. Urz. WE C 80 z 10 marca 2001 r.
- Traktat Akcesyjny podpisany w Atenach 16 kwietnia 2003 r. (Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, wszedł w życie 1 maja 2004 r.), Dz. Urz. UE L 236 z 23 września 2003 r., s. 17.
- Traktat z Lizbony, zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, Dz. Urz. UE C 306 z 17 grudnia 2007 r. – Traktat z Lizbony został podpisany 13 grudnia 2007 r., a wszedł w życie 1 grudnia 2009 roku. Wersje skonsolidowane Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w brzmieniu nadanym przez Traktat z Lizbony zostały opublikowane w Dz. Urz. UE C 115 z 9 maja 2008 r.
- Protokół w sprawie Statutu Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w wersji opublikowanej w Dz. Urz. WE z 29 lipca 1992 r., C 191, s. 68.
- Protokół nr 7 w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej Dz. Urz. UE z 30 marca 2010 r., C 83, s. 269–271.
- Protokół nr 36 do TUE w sprawie postanowień przejściowych, Dz. Urz. UE z 26 października 2012 r., C 326, s. 322.

Traktat ustanawiający Europejski Mechanizm Stabilności pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Malcią, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką oraz Republiką Finlandii, podpisany 11 lipca 2011 r., wszedł w życie 27 września 2012 r.

Traktat o Stabilności, Koordynacji i Zarządzaniu w Unii Gospodarczej i Walutowej pomiędzy Królestwem Belgii, Republiką Bułgarii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Estońską, Irlandią, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Republiką Włoską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Węgrami, Malcią, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Portugalską, Rumunią, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, podpisany 2 marca 2012 r., wszedł w życie 1 stycznia 2013 r.

Deklaracja Londyńska o Radzie Europejskiej, Bulletin of the EC, 1977, nr 6.

Uroczysta Deklaracja o Unii Europejskiej z 19 czerwca 1983 r., Bulletin of the EC, 1983, nr 6.– Deklaracja Stuttgarcka przyjęta przez Radę Europejską na szczycie w Stuttgarcie, który odbył się w dniach 17–19 czerwca 1983 roku.

Deklaracja nr 16 do Traktatu o Unii Europejskiej z Maastricht w sprawie hierarchii aktów prawnych Wspólnoty, Dz. Urz. WE z 29 lipca 1992 r., C 191.

Deklaracja w sprawie Unii Zachodnioeuropejskiej, przyjęta przez Radę Ministrów Unii Zachodnioeuropejskiej 22 lipca 1997 r.: „Deklaracja Unii Zachodnioeuropejskiej w sprawie roli Unii Zachodnioeuropejskiej oraz jej stosunków z Unią Europejską i Sojuszem Atlantyckim”.

Deklaracja nr 22 dołączona do Traktatu z Nicei podpisanego 26 lutego 2001 r. w sprawie miejsca obrad Rady Europejskiej.

Deklaracja nr 5 dołączona do Aktu Końcowego Konferencji Międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony – Deklaracja dotycząca politycznej

zgody Rady Europejskiej w sprawie projektu decyzji dotyczącej składu Parlamentu Europejskiego, Dz. Urz. UE z 26 października 2012 r., C 326, s. 339.

Deklaracja nr 8 – Deklaracja odnosząca się do praktycznych środków, jakie należy podjąć w momencie wejścia w życie Traktatu z Lizbony, w odniesieniu do prezydencji Rady Europejskiej i Rady do Spraw Zagranicznych, która została dołączona do Aktu końcowego Konferencji Przedstawicieli rządów Państw Członkowskich, Akt końcowy, 2007/C 306/02, Dz. Urz. UE C 306 z 17.12.2007 r., s. 252.

Deklaracja nr 6 dołączona do Aktu Końcowego Konferencji Międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony podpisany w dniu 13 grudnia 2007 odnosząca się do artykułu 15 ustępy 5 i 6 TUE, artykułu 17 ustępy 6 i 7 oraz artykułu 18 Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE z 26 października 2012, s. 340.

Deklaracja nr 9 odnosząca się do artykułu 16 ustęp 9 Traktatu o Unii Europejskiej dotycząca decyzji Rady Europejskiej w sprawie sprawowania prezydencji Rady zamieszczona w Akcie końcowym Konferencji Międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony, Dz. Urz. UE z 26 października 2012 r., C 326, s. 343.

2. Oświadczenia Rady Europejskiej, mandaty konferencji międzyrządowych

Oświadczenie (*Communiqué*) wydane po spotkaniu szefów państw i rządów, Paryż 10 grudnia 1974 r., Bulletin of the EC, 1974, nr 12.

Mandat Konferencji Międzyrządowej przyjęty podczas spotkania Rady Europejskiej w dniach 21–23 czerwca 2007 r. – Załącznik nr I do Konkluzji prezydencji, dokument nr 11177-07.

3. Regulaminy wewnętrzne, decyzje

Decyzja Rady Europejskiej 2009/882/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie przyjęcia regulaminu wewnętrznego, Dz. Urz. UE z 2 grudnia 2009 r., L 315, s. 51.

Załącznik do decyzji 2009/882/UE Rady Europejskiej w sprawie przyjęcia Regulaminu wewnętrznego, Dz. Urz. UE z 2 grudnia 2009, L 315, s. 52–55.

- Decyzja Rady 2009/937/UE z 1 grudnia 2009 r. dotycząca przyjęcia regulaminu wewnętrznego Rady wraz z załącznikami, Dz. Urz. UE z 11 grudnia 2009 r., L 325, s. 35 i n., w tym wykaz składów Rady zamieszczony w załączniku I do Regulaminu, Dz. Urz. UE z 11.12.2009 r., L 325, s. 35, s. 51.
- Decyzja Rady z dnia 14 stycznia 2013 r. 2013/37/UE w sprawie zmiany regulaminu wewnętrznego Rady, Dz. Urz. UE z 19 stycznia 2013 r., L 16, s. 16–17.
- Regulamin Parlamentu Europejskiego w wersji z lipca 2013 r. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getLastRules.do?language=PL&reference=ANN-10> (10.10.2013 r.).
- Decyzja Rady Europejskiej z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Europejskiej, Dz. Urz. UE z 2 grudnia 2009 r., L 315, s. 48.
- Decyzja Rady Europejskiej 2012/151/UE z dnia 1 marca 2012 r. w sprawie wyboru Przewodniczącego Rady Europejskiej, Dz. Urz. UE z 16 marca 2012 r., L 77, s. 17.
- Decyzja Rady Europejskiej 2013/312/UE z dnia 28 czerwca 2013 r. ustanawiająca skład Parlamentu Europejskiego, Dz. Urz. UE z 29 czerwca 2013 r., L 181, s. 57–58.
- Decyzja głów państw lub rządów zasiadających w Radzie Europejskiej w związku z obawami narodu irlandzkiego związanymi z TL podjęta na szczycie Rady Europejskiej, który odbył się w dniach 18–19 czerwca 2009 r.
- Decyzja Rady do Spraw Ogólnych 2009/878/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. ustanawiająca wykaz składów Rady uzupełniający składy, o których mowa w art. 16 ust. 6 akapity drugi i trzeci Traktatu o Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE z 2 grudnia 2009 r., L 315, s. 46–47.
- Decyzja Rady Europejskiej 2010/594/UE z dnia 16 września 2010 r. w sprawie zmiany wykazu składów Rady, Dz. Urz. UE z 6 października 2010 r., L 263, s. 12.
- Decyzja Rady Europejskiej 2009/881/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie sprawowania prezydencji Rady, Dz. Urz. UE z 2 grudnia 2009 r., L 315, s. 50.

Decyzja Rady 2009/908/UE z dnia 1 grudnia 2009 r. ustanawiająca środki wykonawcze do decyzji Rady Europejskiej w sprawie sprawowania prezydencji Rady oraz dotycząca przewodnictwa w organach przygotowawczych Rady, Dz. Urz. UE z 9 grudnia 2009 r., L 322, s. 28–29.

Decyzja Rady 2007/5/WE, Euratom z dnia 1 stycznia 2007 r. w sprawie porządku sprawowania Prezydencji w Radzie, Dz. Urz. UE z 4 stycznia 2007 r., L 1, s. 11–12.

Decyzja Rady Europejskiej 2011/199/UE z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do mechanizmu stabilności dla państw członkowskich, których walutą jest euro, Dz. Urz. UE z 6 kwietnia 2011 r., L 91, s. 1

4. Akty prawa polskiego

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz. U. z 16 lipca 1997 r., Nr 78, poz. 483.

Ustawa z 8 października 2010 r. o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej Dz. U. z 12 listopada 2010 r., Nr 213, poz. 1395.

5 Akty prawa wybranych państw członkowskich UE

Konstytucja Republiki Czeskiej z 16 grudnia 1992, nr 1/1993 Sb. z późn. zm.

Konstytucja Republiki Francuskiej z 4 października 1958 r., „Journal Officiel de la République Française”, nr 234 z późn. zm.

Konstytucja Finlandii z 11 czerwca 1999 roku, „Finlands Författningssamling” z 17 czerwca 1999 r., nr 731, s. 1633–1654.

Konstytucja Republiki Cypryjskiej z 16 sierpnia 1960 r. z późn. zm., b.d.w.

Konstytucja Republiki Litewskiej z 25 października 1992 r., b.d.w.

II. Orzecznictwo

Postanowienie TK RP z dnia 20 maja 2009 r. Sygn. akt Kpt 2/08, Sentencja ogłoszona dnia 28 maja 2009 r. w M. P. Nr 32, poz. 478, OTK ZU 2009, seria A, poz. 78.

- Wyrok TK RP z 26 czerwca 2013 r., sygn. K 33/12 w sprawie Ustawy o ratyfikacji decyzji Rady Europejskiej nr 2011/199/UE z 25 marca 2011 roku w sprawie zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do mechanizmu stabilności dla państw członkowskich, których walutą jest euro, Dz. U. z dnia 18 lipca 2013 r., poz. 825.
- Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 31 marca 1971 r. w sprawie 22–70 Komisja Wspólnot Europejskich v. Rada Wspólnot Europejskich, ECR 1971, s. 263.
- Postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z 13 stycznia 1995 r. w sprawie C-253/94 P. Roujansky v. Council, ECR 1995, s. I-7.
- Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w pełnym składzie z 27 listopada 2012 r. w sprawie C-370/12 T. Pringle v. Government of Ireland.
- Wyrok Federalnego Trybunału Konstytucyjnego RFN z 7 września 2011 r., BVerG, 2 BvR 987/10.
- Wyrok Federalnego Trybunału Konstytucyjnego RFN z 19 czerwca 2012 r., BVerG, 2 BvE 4/11.
- Wyrok Federalnego Trybunału Konstytucyjnego RFN z 12 września 2012 r. BVerG, 2 BvR 1390/12.

III. Monografie, podręczniki, artykuły, studia, encyklopedie

- Arnold R., *Institucionální system* [w:] L. Tichý, R. Arnold, P. Svoboda, J. Zemánek, R. Král, T. Dumbrovský, *Evropské právo*, Praha 2011.
- Balduzzi R., *Commissione europea e sistema dei partiti: responsabilità collegiale e presidenzialismo. Incontri – Convegni – Tavole rotonde*, „Rivista Italiana di Diritto Pubblico Comunitario” nr 3–4/2005.
- Balicki R., *Relacje między organami władzy wykonawczej – na drodze do systemu kanclerskiego?* [w:] B. Banaszak, M. Jabłoński (red.), *Konieczne i pożądane zmiany Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 roku*, Wrocław 2010.
- Bałaaban A., *Pozycja ustrojowa i funkcje Sejmu RP*, Warszawa 2000.
- Banaszak B., *Kompetencje Prezydenta RP w zakresie spraw zagranicznych i ich realizacja* [w:] J. Wawrzyniak, M. Laskowska (red.), *Instytucje prawa konstytucyjnego w dobie integracji europejskiej. Księga Jubileuszowa dedykowana Prof. Marii Kruk-Jarosz*, Warszawa 2009.

- Barcik J., Srogosz T., *Prawo międzynarodowe publiczne*, Warszawa 2007.
- Barcik J., Wentkowska A., *Prawo Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony*, Warszawa 2011.
- Barcz J., Górka M., *System instytucjonalny Unii Europejskiej* [w:] J. Barcz (red.), *Unia Europejska. System prawny, porządek instytucjonalny, proces decyzyjny*, Warszawa 2009.
- Barcz J., *Inne polityki unijne i działania wewnętrzne* [w:] J. Barcz, E. Kawecka-Wyrzykowska, K. Michałowska-Gorywoda, *Integracja europejska w świetle Traktatu z Lizbony. Aspekty ekonomiczne*, Warszawa 2012.
- Barcz J., Kranz J., *Powierzenie kompetencji na rzecz Unii Europejskiej a Traktat o Europejskim Mechanizmie Stabilności i Traktat o Unii Fiskalnej. Uwagi w świetle orzecznictwa Federalnego Trybunału Konstytucyjnego i Wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawie C-370/12, „Przegląd Sejmowy” nr 4/2013.*
- Barcz J., *Poznaj Traktat z Lizbony*, Warszawa 2008.
- Barcz J., *Pozycja Parlamentu Europejskiego w toku reformy ustrojowej UE* [w:] J. Wawrzyniak, M. Laskowska (red.), *Instytucje prawa konstytucyjnego w dobie integracji europejskiej. Księga Jubileuszowa dedykowana Prof. Marii Kruk-Jarosz*, Warszawa 2009.
- Barcz J., *Prezydencja w Radzie UE – aspekty prawne i instytucjonalne*, „Europejski Przegląd Sądowy”, lipiec 2010.
- Barcz J., *Przewodnik po Traktacie z Lizbony. Traktaty stanowiące Unię Europejską. Stan obecny oraz teksty skonsolidowane w brzmieniu Traktatu z Lizbony*, Warszawa 2008.
- Barcz J., *Unia Europejska na rozstajach. Traktat z Lizbony. Dynamika i główne kierunki reformy ustrojowej*, Warszawa 2011.
- Barcz J., *Zasadnicze reformy strukturalne ustroju Unii Europejskiej* [w:] J. Barcz (red.), *Traktat z Lizbony. Główne reformy ustrojowe Unii Europejskiej*, Warszawa 2008.
- Baumann C., *Les institutions de l'Union dans le cadre du Traité établissant une Constitution pour l'Europe*, „Revue trimestrelle de droit européen” nr 2/2005.
- Bednarz M., *Instytucje Unii Europejskiej* [w:] M. Pyka, B. Wojtyniak (red.), *Prawo ustrojowe Unii Europejskiej. Repetytorium*, Warszawa 2012.

- Biernat S., *Członkostwo Polski w Unii Europejskiej w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego* [w:] S. Biernat, S. Dudzik (red.), *Doświadczenia prawne pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, Warszawa 2011.
- Bin R., Caretti P., *Profili costituzionali dell'Unione europea*, Bologna 2005.
- Blumann C., *Le conseil européen*, „Revue trimestrelle de droit européen” nr 1/1976.
- Boć J., *Organizacja prawna administracji* [w:] J. Boć (red.), *Prawo administracyjne*, Wrocław 2007.
- Bokszczanin I., *Prezydent V Republiki Francuskiej* [w:] J. Osiński (red.), *Prezydent w państwach współczesnych*, Warszawa 2009.
- Brodecki Z., *Prawo integracji w Europie*, Warszawa 2009.
- Brzozowski W., *Współdziałanie władz publicznych*, *Państwo i Prawo* nr 2/2010.
- Bulmer S., Wessels W., *The European Council. Decision – Making in European Politics*, London 1987.
- Cangelosi R., Peronaci M., *La geografia istituzionale post – Lisbona e la posizione dell'Italia*, „Studi sull'integrazione europea” nr 1/2009.
- Capotorti F., *Lo status giuridico del Consiglio europeo alla luce dell'Atto unico*, „Rivista di Diritto Internazionale” nr LXXI/1988.
- Carchidi C. R., *Il Consiglio europeo. Evoluzione, competenze e prassi*, Milano 2007.
- Chiti E., Teixeira P. G., *The Constitutional Implications of the European Responses to the Financial and Public Debt Crisis*, „Common Market Law Review” nr 50/2013.
- Cholawo-Sosnowska K., Karbowska K., Wnukowska A., *Instytucje Unii Europejskiej*, Warszawa 2005.
- Clapié M., *Manuel d'institutionns européennes*, Paris 2010.
- Clergerie J.-L., A. Gruber, P. Rambaud, *L'Union européenne*, Paris 2006.
- Corbett R., *Institutional Balance and Inter-Institutional Cooperation* [w:] *The European Union after the Treaty of Lisbon: Visions of Leading Policy-Makers, Academics and Journalists*, Luxembourg 2011.
- Costanzo P., Mezzetti L., Ruggeri A., *Lineamenti di diritto costituzionale dell'Unione europea*, Torino 2008.
- Craig P., De Búrca G., *EU Law, Text, Cases and Materials*, New York 2008.
- Czachór Z., Tosiek P., *Prezydencja Rady Unii Europejskiej – wielowymiarowe wyzwanie dla państwa członkowskiego* [w:] P. Tosiek (red.), *Unia Euro-*

- pejska po Traktacie z Lizbony. Pierwsze doświadczenia i nowe wyzwania, Lublin 2012.
- Czapliński W., Wyrozumska A., *Prawo międzynarodowe publiczne. Zagadnienia systemowe*, Warszawa 1999.
- Czarny P., *Opinie w sprawie decyzji Rady Europejskiej z dnia 16–17 grudnia 2010 r. dotyczącej zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności procedury jej stanowienia w UE oraz procedury jej ratyfikacji*, „Przegląd Sejmowy” nr 2/2012.
- Czubik A., *Mechanizmy podejmowania decyzji w Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony* [w:] H. Tendera-Właszczuk (red.), *Unia Europejska po Traktacie z Lizbony. Wybrane zagadnienia prawne, ekonomiczne i politologiczne*, Kraków 2012.
- Daniele L., *Le istituzioni politiche dell’Unione europea dopo di Trattato di Lisbona: verso un nuovo equilibrio*, „Studi sull’integrazione europea” nr 1/2009.
- Dashwood A., *The Impact of Enlargement on the Union’s Institutions* [w:] Ch. Hillion (red.), *EU Enlargement. A Legal Approach*, Oxford–Portland 2004.
- Dąbrowska P., *Nowe rządy w Unii Europejskiej* [w:] J. Barcz (red.) *System prawa Unii Europejskiej. Podręcznik. Zasady ustrojowe Unii Europejskiej, Traktat z Lizbony*, t. II, Warszawa 2010.
- De Witte B., *Treaty Revision Procedures after Lisbon* [w:] A. Biondi, P. Eeckhout, S. Ripley (red.), *EU Law After Lisbon*, Oxford–New York 2012.
- Dinan D., *Ever Closer Union, An Introduction to European Integration*, Houndmills, Basingstoke, Hampshire and London 2010.
- Dognini G., *La “politica estera” del Consiglio Europeo* [w:] A. Papisca, D. Velo (red.), *I rapporti verso l’esterno della Comunità dopo il 1992*, Bari 1993.
- Doliwa-Klepacka A., Doliwa-Klepacki Z. M., *Struktura organizacyjna (instytucjonalna) Unii Europejskiej*, Białystok 2009.
- Draetta U., *Composizione e funzionamento di Consiglio e Consiglio europeo Nel Trattato di Lisbona*, „Studi sull’integrazione europea” nr 1/2009.
- Draetta U., *Elementi di diritto dell’Unione Europea. Parte istituzionale. Ordinamento e struttura dell’Unione europea*, Milano 2004.
- Dubowski T., *Równowaga instytucjonalna w Unii Europejskiej – wybrane zagadnienia w świetle postanowień Traktatu z Lizbony* [w:] S. Bożyk, A. Jamróz (red.), *Konstytucja. Ustrój polityczny. System organów*

- państwowych. *Prace ofiarowane Profesorowi Marianowi Grzybowskiemu*, Białystok 2010.
- Dudzik S., *System instytucjonalny Unii Europejskiej w Konstytucji dla Europy. Zarys problematyki* [w:] S. Dudzik (red.) *Konstytucja dla Europy. Przyszły fundament Unii Europejskiej*, Zakamycze 2005.
- Eeckhout P., *External Relations of the European Union. Legal and Constitutional Foundations*, Oxford–New York 2004.
- Escudero M. L., *La Unión europea ante la crisis económica y financiera*, „*Revista de Derecho Comunitario Europeo*”, nr 39/2011.
- Fabbrini S., *Il sistema governativo dell’U.E.: Una prospettiva comparata* [w:] G. Guzzetta (red.) *Questioni costituzionali del governo europeo*, Padova 2003.
- Fiala P., Pitrová M., *Evropská unie*, Brno 2003.
- Florczak-Wątor M., *Prezydent i wiceprezydent* [w:] M. Florczak-Wątor, P. Mikuli, *Systemy konstytucyjne Cypru i Malty*, Warszawa 2009.
- Foster N., *Foster on EU Law*, Oxford–New York 2006.
- Galster J., *Instytucje wspólnotowe* [w:] J. Galster, C. Mik, *Podstawy europejskiego prawa wspólnotowego*, Toruń 1995.
- Galster J., *O tak zwanej ontologii Unii Europejskiej* [w:] J. Galster (red.), *Unia Europejska w dobie przemian ustrojowych. Zagadnienia systemowe i instytucjonalne*, Toruń 2013.
- Galster J., *Status prawny Unii Europejskiej* [w:] J. Galster (red.), P. Justyńska, M. Kolasiński, K. Witkowska-Chrzczonek, Z. Witkowski, *Podstawy prawa Unii Europejskiej. Zarys wykładu*, Toruń 2006.
- Galster J., *Stowarzyszenie, przystąpienie i wystąpienie z Unii Europejskiej* [w:] J. Galster (red.), *Podstawy prawa Unii Europejskiej z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony. Zarys wykładu*, Toruń 2010.
- Ghevontian R., *Czy Prezydent V Republiki jest monarchą republikańskim?*, „*Przegląd Sejmowy*” nr 6/2008.
- Glaesner H.-J., *Der Europäische Rat*, „*Europarecht*”, Heft 1, Januar–März 1994.
- Gozi S., *Il governo dell’Europa*, Bologna 2001.
- Góralczyk W., Sawicki S., *Prawo międzynarodowe publiczne w zarysie*, Warszawa 2007.
- Górka M., *Rada Europejska, Parlament Europejski, Rada, Komisja i Trybunał Obrachunkowy* [w:] J. Barcz, M. Górka, A. Wyrozumska, *Instytucje*

- i prawo Unii Europejskiej. Podręcznik dla kierunków prawa, zarządzania i administracji, Warszawa 2012.
- Górka M., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, t. III, wyd. 2, Warszawa 2010.
- Graglia P. S., *L'unione europea, 25 paesi, 450 milioni di cittadini, una Costituzione*, Bologna 2006.
- Grzeszczak R., *Legitymizacja demokratyczna Unii Europejskiej (Ewolucja procesu legislacyjnego i rola parlamentów narodowych)* [w:] J. Kranz (red.), *Suwerenność i ponadnarodowość a integracja europejska*, Warszawa 2006.
- Grzeszczak R., *Prezydencja rotacyjna w Radzie i jej parlamentarny wymiar*, „Przegląd Sejmowy” nr 2/2011.
- Grzeszczak R., *Władza wykonawcza w systemie Unii Europejskiej*, Warszawa 2011.
- Grzybowski M., *Elementy systemu parlamentarnego w aktach konstytucyjnych Finlandii z 1919 roku i 1999 r.* [w:] A. Jamróz, S. Bożyk (red.) *Z zagadnień współczesnych społeczeństw demokratycznych*, Białystok 2006.
- Grzybowski M., *Finlandia. Zarys systemu ustrojowego*, Kraków 2007.
- Grzybowski M., *Pozycja ustrojowa Prezydenta RP w dobie integracji europejskiej*, „Państwo i Prawo” nr 8/2008.
- Grzybowski M., *Ustroje państw Europy Północnej*, Kraków 2006.
- Harasimiuk D. E., *System instytucjonalny Unii Europejskiej* [w:] M. Muszyński, D. E. Harasimiuk, M. Kozak, *Unia Europejska. Instytucje, polityki, prawo*, Warszawa 2012.
- Heukels T., de Zwaan J., *The Configuration of the European Union: Community Dimensions of Institutional Interaction* [w:] D. Curtin, T. Heukels (red.) *Institutional Dynamics of European Integration. Essays in Honour of Henry G. Schermers*, volume II, Dordrecht–Boston–London 1994.
- Hix S., *System polityczny Unii Europejskiej*, Warszawa 2010.
- Horspool M., Humphreys M., *European Union Law*, Oxford–New York 2008.
- Jacqué J.-P., *Droit institutionnel de l'Union européenne*, Paris 2010.
- Jacqué J.-P., *Institutions de l'Union*, „Revue trimestrielle de droit européen” nr 1/2011.
- Jacqué J.-P., *Le traité de Lisbonne. Une vue cavalière*, „Revue trimestrielle de droit européen” nr 3/2008.
- Jamróz A., *W sprawie sporu kompetencyjnego w sferze władzy wykonawczej na gruncie Konstytucji RP z 1997 roku* [w:] S. Bożyk, A. Jamróz (red.), *Kon-*

- stytucja. Ustrój polityczny. System organów państwowych. Prace ofiarowane Profesorowi Marianowi Grzybowskiemu, Białystok 2010.
- Jesień L., *Prezydencja Unii Europejskiej. Zinstytucjonalizowana procedura przywództwa politycznego*, Warszawa 2011.
- Johnston M. T., *The European Council. Gatekeeper of the European Community*, Boulder–San Francisco–Oxford 1994.
- Kaniok P., *Předsednictví Rady EU: Příběh půlstoletí*, Brno 2008.
- Kapeteyn P. J. G., VerLoren van Themaat P., *Introduction to the Law of the European Communities. From Maastricht to Amsterdam*, London–The Hague–Boston 1998.
- Karásek T., *Ministr zahraničí EU a teorie institucionalizace* [w:] B. Plechanová (red.), *Evropská unie na počátku 21. století. Reformní procesy a institucionalní změna*, Praha 2006.
- Kenig-Witkowska M. M., *System instytucjonalny Unii Europejskiej* [w:] M. M. Kenig-Witkowska (red.), *Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej*, Warszawa 2011.
- Kenig-Witkowska M. M., *Ramy instytucjonalne Unii Europejskiej* [w:] M. M. Kenig-Witkowska (red.), *Prawo instytucjonalne Unii Europejskiej*, Warszawa 2004.
- Kijowski D., *Hasło: Organ administracji publicznej* [w:] E. Smoktunowicz (red.), *Wielka encyklopedia prawa*, Białystok–Warszawa 2000.
- Koeck H. F., *The Future Treaty on European Union – Demands and Expectations*, materiały będące podstawą referatu wygłoszonego w Warszawie w dniu 5 października 2007 r. podczas międzynarodowej konferencji naukowej zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i Katedrę Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji UW „Quo vadis Europo II?”, w posiadaniu autorki.
- Kolasiński M. K., *Ogólna charakterystyka wybranych elementów systemu prawnego Unii Europejskiej* [w:] M. K. Kolasiński (red.), *Zarys prawa swobód rynku wewnętrznego Unii Europejskiej*, Toruń 2013.
- Koncewicz T. T., *Trybunał Konstytucyjny wobec prawa europejskiego (część II)*, „Przegląd Sejmowy” nr 3/2012.
- Koutrakos P., *EU International Relations Law*, Oxford–Portland 2004.
- Kranz J., *Tło prawne dyskusji nad reformą ustrojową Unii Europejskiej*, Warszawa 2007.

- Kruk M., *Parlament – Prezydent – Rząd: wybór modelu rządów* [w:] *Prawo w okresie przemian ustrojowych w Polsce. Z badań Instytutu Nauk Prawnych PAN*, Warszawa 1995.
- Kruk M., *Tworzenie Konstytucji Europejskiej (przegląd wybranych projektów)*, „Przegląd Legislacyjny” nr 1/2003.
- Kubuj K., *Opinie w sprawie decyzji Rady Europejskiej z dnia 16–17 grudnia 2010 r. dotyczącej zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności procedury jej stanowienia w UE oraz procedury jej ratyfikacji*, „Przegląd Sejmowy” nr 2/2012.
- Lauwaars R. H., *The European Council*, „Common Market Law Review” nr 14/1977.
- Lenaerts K., van Nuffel P., *Constitutional Law of the European Union*, London 2005.
- Leoński Z., hasło: *Urząd* [w:] E. Smoktunowicz (red.), *Wielka encyklopedia prawa*, Białystok–Warszawa 2000.
- Ludlow P., *The Seville Council. European Council Commentary*, vol. 1, nr 3, Brussels 2002.
- Maliszewska-Nienartowicz J., *System instytucjonalny i prawny Unii Europejskiej*, Toruń 2010.
- Mangiameli S., *La forma di governo europea* [w:] G. Guzzetta (red.) *Questioni costituzionali del governo europeo*, Padova 2003.
- Mangiamelli S., *L'esperienza costituzionale europea*, Roma 2008.
- Manin P., *L'Union europeenne. Institutions – Ordre juridique – contentieux*, Paris 2005.
- Mathijsen P. S. R. F., *A Guide to European Union Law*, London 2004.
- McCormick J., *Zrozumieć Unię Europejską*, Warszawa 2010.
- Menkes J., Wasilkowski A., *Organizacje międzynarodowe. Prawo instytucjonalne*, Warszawa 2006.
- Mezzetti L., *Lineamenti di diritto costituzionale dell'Unione europea*, Torino 2008.
- Michałowska-Gorywoda K., *System instytucjonalny Unii Europejskiej* [w:] J. Barcz, E. Kawecka-Wyrzykowska, K. Michałowska-Gorywoda, *Integracja europejska w świetle Traktatu z Lizbony. Aspekty ekonomiczne*, Warszawa 2012.
- Miedzińska I., *Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa Unii Europejskiej. The Common Foreign and Security Policy of the European Union* [w:]

- M. M. Kenig-Witkowska, R. Grzeszczak (red.), *Traktat z Lizbony – wybrane zagadnienia. The Treaty of Lisbon: Selected Issues*, Warszawa 2012.
- Mik C., *Europejskie prawo wspólnotowe. Zagadnienia teorii i praktyki*, t. I, Warszawa 2000.
- Mik C., *Opinie w sprawie decyzji Rady Europejskiej z dnia 16–17 grudnia 2010 r. dotyczącej zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności procedury jej stanowienia w UE oraz procedury jej ratyfikacji*, „Przegląd Sejmowy” nr 2/2012.
- Mik C., *Zarys historii prawa i instytucji wspólnotowych* [w:] J. Galster, C. Mik, *Podstawy europejskiego prawa wspólnotowego*, Toruń 1995.
- Monar J., *The European Union’s Institutional Balance of Power after the Treaty of Lisbon* [w:] *The European Union after the Treaty of Lisbon: Visions of Leading Policy-Makers, Academics and Journalists*, Luxembourg 2011.
- Muszyński M., *Stosunki zewnętrzne Unii Europejskiej* [w:] M. Muszyński, D. E. Harasimiuk, M. Kozak, *Unia Europejska. Instytucje, polityki, prawo*, Warszawa 2012.
- Niedźwiecki A., *Polska polityka zagraniczna wobec integracji europejskiej po 2004 r.*, Łódź 2012.
- Niedźwiedź M., *More Coherence in the European Union’s Foreign Policy? Remarks on the Lisbon Treaty* [w:] L. Jesień (red.), *European Union Policies in the Making*, Kraków 2008.
- Nowak-Far A., *Opinie w sprawie decyzji Rady Europejskiej z dnia 16–17 grudnia 2010 r. dotyczącej zmiany art. 136 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności procedury jej stanowienia w UE oraz procedury jej ratyfikacji*, „Przegląd Sejmowy” nr 2/2012.
- Nowak-Far A., *Prezydencja w Unii Europejskiej – interpretacje teoretyczne* [w:] A. Nowak-Far (red.), *Prezydencja w Unii Europejskiej. Praktyka i teoria*, Warszawa 2011.
- Nugent N., *The Government and Politics of the European Union*, New York 2006.
- Nugent N., *Unia Europejska. Władza i polityka*, Kraków 2012.
- Orłowska K., *Konstytucyjny status prezydenta w Republice Finlandii* [w:] S. Bożyk, A. Jamróz (red.), *Konstytucja. Ustrój polityczny. System organów państwowych. Prace ofiarowane Profesorowi Marianowi Grzybowskiemu*, Białystok 2010.

- Orłowski W., *Zmiany w konstytucjach związane z członkostwem w Unii Europejskiej*, Kraków–Rzeszów–Zamość 2011.
- Ortega L., *The institutional reform in the Draft Treaty of the European Constitution*, „Rivista Italiana di Diritto Pubblico Comunitario” nr 5/2004.
- Osiewicz P., *Wstęp* [w:] *Konstytucja Republiki Cypryjskiej*, L., P. Akrititdis – Tłumaczenie, P. Osiewicz – Wstęp, Warszawa 2013.
- Osiński J., *Konstytucja Finlandii z 11 czerwca 1999 roku, Wstęp i tłumaczenie* J. Osiński, Warszawa 2003.
- Osiński J., *Prezydent Republiki Finlandii* [w:] J. Osiński (red.), *Prezydent w państwach współczesnych*, Warszawa 2009.
- Parzymies S., *Unia Europejska od Maastricht do Lizbony. Polityczne aspekty aktywności*, Warszawa 2012.
- Pawlicka J., *Zmiana art. 136 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej jako przykład zastosowania procedury kładki w rewizji traktatu*, „Przegląd Sejmowy” nr 3/2013.
- Pawłowska M., *Rada Europejska* [w:] A. A. Ambroziak (red.), *Proces decyzyjny w Unii Europejskiej. Przewodnik dla urzędnika administracji publicznej*. Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa 2011.
- Pernice I., *Institutional Settlements for an Enlarged European Union* [w:] A. Bermann, K. Pistor (red.), *Law and Governance in an Enlarged European Union*, Oxford–Portland, Oregon 2004.
- Peterson J., Shackleton M., *The Institutions of the European Union*, Oxford–New York 2002.
- Pietraś Z. J., *Prawo wspólnotowe i integracja europejska*, Lublin 2006.
- Pilecka M., *Irlandzka lekcja do odrobienia, czyli przyczyny odrzucenia Traktatu z Lizbony w świetle wyników badań opinii publicznej* [w:] K. Smyk (red.), *Traktat z Lizbony – postanowienia, ocena, implikacje*, Biuletyn Analiz Urząd Komitetu Integracji Europejskiej nr 20, listopad 2008, Materiały przygotowane przez Departament Analiz i Strategii, Warszawa 2008.
- Piotrowski R., *W sprawie kompetencji Prezydenta RP „w stosunkach zewnętrznych”* [w:] J. Wawrzyniak, M. Laskowska (red.), *Instytucje prawa konstytucyjnego w dobie integracji europejskiej. Księga Jubileuszowa dedykowana Prof. Marii Kruk-Jarosz*, Warszawa 2009.
- Pitrová M., *Zjednodušení institucionálního rámce EU: model nebo přání stan smlouvy* [w:] B. Plechanovová (red.), *Evropská unie na počátku 21. století. Reformní procesy a institucionální změna*, Praha 2006.

- Pocar F., *Diritto dell'Unione europea e delle Comunità europee*, Milano 2006.
- Podgórzkańska R., *Problem kohabitacji egzekutywy w Polsce i jego implikacje dla polskiej polityki zagranicznej* [w:] R. Podgórzkańska (red.), *Polityka zagraniczna Polski w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej*, Toruń 2009.
- Ponzano P., *Le réforme des Institutions de l'Union européenne dans le cadre de la Constitution*, „Revue du droit de l'Union européenne” nr 1/2004.
- Popławska E., *Instytucja prezydenta w systemie politycznym V Republiki Francuskiej*, Warszawa 1995.
- Popowicz K., *Rozwój podstaw prawnych Unii Europejskiej*, t. 1, wyd. 2., Warszawa 2010.
- Przybylska-Maszner B., *Rada Europejska jako zinstytucjonalizowane centrum polityczne Unii Europejskiej* [w:] M. Rewizorski, B. Przybylska-Maszner, *System instytucjonalny Unii Europejskiej po traktacie z Lizbony. Aspekty polityczne i prawne*, Warszawa 2012.
- Pszczółkowski L., hasło: *Instytucja prawna* [w:] E. Smoktunowicz (red.), *Wielka encyklopedia prawa*, Białystok-Warszawa 2000.
- Quermonne J.-L., *Le système politique de l'Union européenne*, Paris 2010.
- Riccardi F., *Some of the Lisbon Treaty's Institutional Shake – Ups are Clear but Others Require Explanation* [w:] *The European Union after the Treaty of Lisbon: Visions of Leading Policy-Makers, Academics and Journalists*, Luxembourg 2011.
- Rizzo A., *L'Allargamento ad Est dell'Unione europea. Problematiche del Trattato di adesione*, Napoli 2004.
- Rossi L. S., *A New Inter-Institutional Balance: Supranational vs. Intergovernmental Method After the Lisbon Treaty* [w:] *The European Union after the Treaty of Lisbon: Visions of Leading Policy-Makers, Academics and Journalists*, Luxembourg 2011.
- Ruszkowski J., *Parlament Europejski. Dynamika instytucjonalna i kompetencyjna*, Szczecin 2010.
- Ryszka J., *Rozwój instytucjonalny Unii Europejskiej od Traktatów Rzymskich do Traktatu z Lizbony* [w:] E. Kozerska, P. Malinowski, T. Scheffler (red.), *Prawo i gospodarka Polski po Traktacie Lizbońskim*, Opole 2011.
- Sadurska R., *Rada Europejska*, „Państwo i Prawo” nr 5/1979.
- Sanetra W., *Tytuł IX, Zatrudnienie, Artykuł 148 (dawny artykuł 128 TWE)* [w:] A. Wróbel, K. Kowalik-Bańczyk, M. Szwarc-Kuczer (red.), *Trak-*

- tat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komentarz, t. II (art. 90–222), Warszawa 2012.
- Sarnecki P. [w:] L. Garlicki (red.) *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. II, Warszawa 2001.
- Scholl B., *Na ile trwała jest nowa struktura instytucjonalna UE? Projekt konstytucji wypracowany przez Konwent w perspektywie preferencji narodowych*, „Międzynarodowy Przegląd Polityczny” nr 5/2003, 2004.
- Šefcovic M., *Institutional Balance and Inter-Institutional Cooperation* [w:] *The European Union after the Treaty of Lisbon: Visions of Leading Policy-Makers, Academics and Journalists*, Luxembourg 2011.
- Skrzydło W., *Konstytucja Republiki Francuskiej, Tłumaczenie z języka francuskiego i wstęp* – W. Skrzydło, Warszawa 2005.
- Smyk K., *Reforma systemu prezydencji w Traktacie z Lizbony – wnioski dla polskiego przewodnictwa w 2011 r.* [w:] E. Piontek, K. Karasiewicz (red.), *Quo vadis Europo III?*, Warszawa 2009.
- Sobol E. (red.), *Nowy słownik języka polskiego*, Warszawa 2003.
- Sozański J., *Prawo Unii Europejskiej. Po Traktacie Lizbońskim*, Warszawa–Poznań 2010.
- Sroka A., *Deficyt odpowiedzialności jako jeden z czynników modernizacji Unii Europejskiej* [w:] K. A. Wojtaszczyk (red.), *Modernizacja Unii Europejskiej*, Warszawa 2011.
- Streinz R., *Ústava Evropské unie po ztroskotání Ústavní smlouvy a Lisabonské smlouvě*, „Jurisprudence” nr 1/2009.
- Strozzi G., *Diritto dell’Unione europea. Parte istituzionale. Dal Trattato di Roma al Trattato di Lisbona*, Torino 2009.
- Svoboda P., *Úvod do evropského práva*, Praha 2010.
- Szczerba-Zawada A., *Funkcje Rady Europejskiej w sferze unijnej władzy ustawodawczej*, Przegląd Sejmowy nr 1/2013.
- Szczerba-Zawada A., *Pozycja ustrojowa Rady Europejskiej w systemie instytucjonalnym Unii Europejskiej*, Warszawa 2013.
- Szwarc-Kuczer M., *Wzmocniona współpraca w prawie Unii Europejskiej* [w:] J. Barcz (red.), *System prawa Unii Europejskiej. Podręcznik. Zasady ustrojowe Unii Europejskiej, Traktat z Lizbony*, t. II, Warszawa 2010.
- Tatham A. F., „Don’t Mention Divorce at the Wedding, Darling!”: *EU Accession and Withdrawal after Lisbon* [w:] A. Biondi, P. Eeckhout, S. Ripley (red.), *EU Law After Lisbon*, Oxford–New York 2012.

- Tosiek P., *Prawne gwarancje pozycji państwa członkowskiego w systemie decyzyjnym Unii Europejskiej po Traktacie z Lizbony. Pierwsze doświadczenia i nowe wyzwania*, Lublin 2012.
- Wallace H., *An Institutional Anatomy and Five Policy Models* [w:] H. Wallace, W. Wallace, M. A. Pollack (red.), *Policy – Making in the European Union*, Oxford–New York 2005.
- Wallace H., Wallace W., Pollack M. A. (red.), *Policy – Making in the European Union*, Oxford–New York 2005
- Wallace W., *Post-sovereign Governance: The EU as a Partial Polity* [w:] H. Wallace, W. Wallace, M. A. Polack (red.), *Policy – Making in the European Union*, Oxford–New York 2005.
- Werts J., *The European Council*, London 2008.
- Węc J. J., *Traktat Lizboński, Polityczne aspekty reformy ustrojowej Unii Europejskiej w latach 2007–2009*, Kraków 2011.
- Wierzchowska A., *System instytucjonalny Unii Europejskiej*, Warszawa 2008.
- Wisner H., *Konstytucja Republiki Litewskiej z 25 października 1992 r. – tłumaczenie* [w:] W. Staśkiewicz (red.), *Konstytucje państw Unii Europejskiej. In Varietate Concordia*, Warszawa 2011.
- Witkowska-Chrzczonec K., *Komisja* [w:] A. Wróbel, D. Kornobis-Romanowska, J. Łacny (red.) *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Tom III z uwzględnieniem Traktatu z Lizbony*, Warszawa 2010.
- Witkowska-Chrzczonec K. M., *Pozycja prawna Komisji Europejskiej w systemie instytucjonalnym Wspólnot Europejskich*, Toruń 2008.
- Witkowska K. M., *Konwent Europejski. Geneza, charakter prawny, efekty prac*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Suwalsko-Mazurskiej Szkoły im. Jana Pawła II w Suwałkach” nr 11/2005.
- Witkowska-Chrzczonec K., *System instytucjonalny Unii Europejskiej* [w:] J. Galster (red.) *Unia Europejska w dobie przemian ustrojowych. Zagadnienia systemowe i instytucjonalne*, Toruń 2013.
- Witkowska-Chrzczonec K., *Czeski sąd konstytucyjny wobec procesów integracyjnych w Unii Europejskiej i tzw. wspólnych wartości europejskich (ze szczególnym uwzględnieniem orzecznictwa dotyczącego konstytucyjności Traktatu z Lizbony)* [w:] C. Mik (red.), *Konferencja Unia Europejska: zjednoczeni w różnorodności*, Warszawa, 14–15 grudnia 2010 r., Warszawa 2012.

- Witkowska-Chrzczonek K., *Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej – charakter prawny i funkcje* [w:] M. Czyżniewski, K. Witkowska-Chrzczonek, *Prezydencja Republiki Czeskiej w Radzie Unii Europejskiej. Studium prawnopolitologiczne*, Warszawa 2011.
- Witkowski Z., *Dyrektywa „współdziałania władz” jako element organizujący życie wspólnoty państwowej w świetle Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r.* [w:] J. Wawrzyniak, M. Laskowska (red.), *Instytucje prawa konstytucyjnego w dobie integracji europejskiej. Księga Jubileuszowa dedykowana Prof. Marii Kruk-Jarosz*, Warszawa 2009.
- Wojtasik P., *System instytucjonalny* [w:] A. Kuś (red.) *Zarys prawa instytucjonalnego Unii Europejskiej*, Lublin 2009.
- Wójtowicz K., *Rada Europejska* [w:] A. Wróbel, K. Kowalik-Bańczyk, M. Szwarc-Kuczer (red.), *Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Komentarz, t. II (art. 90–222)*, Warszawa 2012.
- Wójtowicz K., *Sądy konstytucyjne wobec prawa Unii Europejskiej*, Warszawa 2012.
- Wójtowicz K., *Suwerenność w procesie integracji europejskiej* [w:] W. Wołpiuk (red.), *Spór o suwerenność*, Warszawa 2001.
- Zbiral R., *Institucionální rámec Evropské unie. Právně – politologický pohled*, Praha 2007.
- Zielonka J., *Europa jako imperium. Nowe spojrzenie na Unię Europejską*, Warszawa 2007.
- Ziemski K., hasło: *Kompetencja* [w:] E. Smoktunowicz (red.), *Wielka encyklopedia prawa*, Warszawa 2000.
- Zięba R., *Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Unii Europejskiej*, Warszawa 2007.
- Zuba K., *Dryfujące Wyspy. Europejskie dylematy Brytyjczyków*, Warszawa 2013.
- Żukowski Ł., *Integracja walutowa – szanse i zagrożenia w związku z reformą systemu zarządzania gospodarczego w Unii Europejskiej*, „Przegląd Prawa i Administracji” t. LXXXVI, Wrocław 2011.

IV. Artykuły prasowe, publicystyka, wywiady

- Bielecki T., *Cameron dręczy Europę*, „Gazeta Wyborcza” nr 22 z 26–27 stycznia 2013 r.
- Bielecki T., *Tylko razem nie potoniemy*, „Gazeta Wyborcza” nr 210 z 8 września 2010 r.

- Chehab M. R., *Smród znad Wysp. Jak Cameron rządzi Wielką Brytanią*, „Gazeta Wyborcza” nr 22 z 26–27 stycznia 2013 r.
- Czerny I., Catherine Ashton. *Wielka nieznana*, „Polityka” nr 1/2 z 8 stycznia 2011 r.
- Ćosić D., *Prezydent Europy bez teki*, „Wprost” nr 32/33 z 9–16 sierpnia 2009 r.
- Leonard M., *Cameron patrzy wstecz. Co dalej z Wielką Brytanią*, „Gazeta Wyborcza” nr 22 z 26–27 stycznia 2013 r.
- „Newsweek” z 7 września 2008 r.
- Magierowski M., *UE, czyli Urowadzenie Europy*, „Rzeczpospolita” nr 245 z 19 października 2009 r.
- Pawlicki J., *Europejskie exposé Radosława Sikorskiego. Polska ustawia Unię*, „Gazeta Wyborcza” nr 277 z 29 listopada 2011 r.
- Pawlicki J., *Polska ustawia Unię*, „Gazeta Wyborcza” nr 277 z 29 listopada 2011 r.
- Rybarczyk M., *Mister No*, „Newsweek” z 13–19 maja 2013 r.
- Wywiad udzielony przez V. G d’Estaing dla gazety Le Point z 28 kwietnia 2005 r.
- Wywiad udzielony przez V. G d’Estaing dla gazety Les Echos z 25 maja 2005 r.

V. Źródła internetowe

- Kot M., Wspólny list Van Rompuya i Zapatero na początek współpracy, <http://wiadomosci.wp.pl/kat,1022301,title,Wspolny-list-Van-Rompuya-i-Zapatero-na-poczatek-wspolpracy,wid,11823362,wiadomosc.html?ticaid=199a8> (05.02.2010).
- Szostkiewicz A., Unijne władze wybrane. Habemus consulis!, <http://www.polityka.pl/swiat/komentarze/1500943,1,unijne-wladze-wybrane.read?back-To=http://www.polityka.pl/swiat/ludzie/1501071,1,van-rompuy-herman-ashton-catherine.read> (05.02.2010).
- http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114873,7272961,Herman_Van_Rompuy_zostal_pierwszym_prezydentem_UE.html (13.12.2011).
- http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/1,114873,7272961,Herman_Van_Rompuy_zostal_pierwszym_prezydentem_UE.html (13.12.2011).
- <http://wiadomosci.goniec.com/europa/10299,cameron-dotarl-na-szczyt-w-brukseli-pieszo/> (9.10.2013).

- <http://wiadomosci.wp.pl/title,Zamurowalo-ich-Znany-polityk-upokorzony-w-Watykanie,wid,13426384,wiadomosc.html?ticaid=1d61c> (14.11.2011).
- <http://www.consilium.europa.eu/council/council-budget?lang=pl> (2.11.2013).
- <http://www.ct24.cz/svet/32378-dalsi-dejstvi-polske-politicke-frasky-ministri-kvuli-kaczynskemu-opustili-v-bruselu-jednaci-sal/> (22.01.2011).
- <http://www.european-council.europa.eu/the-president/biography?lang=pl> (13.12.2011).
- <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/ustawy/zgloszone/art,2,ustawa-o-zmianie-konstytucji-rzeczypospolitej-polskiej.html> (28.01.2011).
- <http://www.tvn24.pl/0,1645035,0,1,ma-pan-charyzme-mokrej-scierki,wiadomosc.html> (28.01.2011).
- Załącznik I do Wniosków Prezydencji hiszpańskiej sporządzonych po spotkaniu Rady Europejskiej, które odbyło się w Sewilli w dniach 21–22 czerwca 2002 r., tekst w języku polskim dostępny na stronie <http://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/konkluzje/sewilla200206.pdf> (9.07.2013), tekst dokumentu w języku angielskim dostępny na stronie <http://ue.eu.int/en/info/eurocouncil/> (28.01.2011).
- <http://www.trybunal.gov.pl/orzeczenia/otk.htm> (30.12.2013).

VI. Inne dokumenty

- Badinter R. *Une Constitution Europeenne*, CONV 317/02. Convention doc. 489/3; AE, Europe Doc., 17 January 2003.
- Informacja na temat spotkania delegatów rządowych do Konwentu Europejskiego przed sesją plenarną Konwentu 20 XII 2002 r.*, opr. M. Broiło, materiały MSZ RP.
- Raport ministra spraw zagranicznych Zjednoczonego Królestwa J. Straw przygotowany dla brytyjskiego parlamentu White Paper on the Treaty Establishing a Constitution for Europe*, September 2004, Cm 6309.
- Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy podpisany 29 października 2004 r. w Rzymie, Dz. Urz. UE C310 z 16 grudnia 2004, nie wszedł w życie.
- Wniosek Prezesa Rady Ministrów z 17 października 2008 r. o rozstrzygnięciu sporu kompetencyjnego, złożony do TK na podstawie art. 192 w zw. z art. 189 Konstytucji RP oraz art. 53 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o TK (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.).